

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5-20, za pol leta K 2-60, za četrt leta K 1-30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Ilirska ulica št. 22, prvo nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enost. lpinimi peti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so pošt. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

O stališču francoskih socialistov.

Pomembni za presojo stališča francoskih socialistov so dogodki v socialistički zbornični frakciji ob priliki, ko je bil pozvan Albert Thomas v vojno ministrstvo. Ko se je frakcija posvetovala o tem vstopu v ministrstvo, je cela vrsta poslancev nasprotovala vstopu in se je vstop odobril le na najodločnejšo zahtevo Guesdeja in Sembata. Za vstop v ministrstvo je glasovalo 41, proti vstopu pa 16 poslancev, med nasprotniki je bil tudi Comere Morel.

V strankinem časopisju je limogeški »Populaire du Centre«, sklep frakcije javno kritiziral in izjavil, da se je bilo mogoče vdajati spočetka vojne z najboljšo vestjo iluzijam glede važnosti sodelovanja v ministrstvu, toda dosedanje izkušnje z Guesdejem in Sembatom pa nas silijo, da ministerializem odločno odklanjamo.

Ta nastop je bil nadaljevanje previdne opozicijske kritike, ki jo je priobčeval v limoškem listu že več mesecev, znamenitejši Guesdist Pavel Fort. Njegovi živahni propagandi se je tudi zahvaliti, da je Zveza okrožja Haute Vienne izdala poseben oklic. Ta zveza, katere oklic je prinesla monakovska »Post«, ima za Parizom in Lille-Roubaix najboljšo strankino organizacijo. Oklic sta Julij Guesde in Vaillant najstrožje obsodila. Vaillant je govoril v pariškem lokalnem zveznem odboru proti razširjanju oklica po sekcijah pariškega okrožja. Meg debato pa izjavi star član odbora: »Če se sklene, da naj se poročilo ne razpošlje, tedaj se bodo morali pariški delavci naučiti ruščino, da bodo izvedeli, kaj se godi v francoski socialistički stranki. Poročilo stranke Vienne (okrožje), ki ga ne omenja niti z besedico ne »Humanité« ne »Guerre sociale« je bilo objavljeno le v ruskem socialnodemokratiškem listu »Naše Slovo«.

Pariški zvezni odbor je končno sklenil, da dopošlje poročilo sekcijam pariškim. V provinci so se pridružile nekatere sekcije Haute Viennski organizaciji.

V opozicijskem gibanju proti socialističnemu vodstvu se krepko povdarja stremljenje za mir, podpirajo ga pa zlasti živahno sindikalistiške (strokovne) organizacije. Najprej je priredila Zveza lijonskih organizacij (Lijon je za Parizom največje središče sindikalistov) vrsto shodov, h katerim je povabila poročevalca Merrheima ter mu izrekla zaupanje in solidarnost zborovalcev z njegovim delovanjem v splošni delavski zvezi (Confederation Generale du travail), potem je napravila isto zveza drugega velikega industrijskega središča, St. Etienne, ter sklenila zaupnico istemu Merrheimu in ga iznova izvolila soglasno kot zveznega zastopnika v odbor osrednje zveze (konfederacije).

Bazilejski »Vorwärts« je dobil iz Pariza članek: »Socialistiško razpoloženje na Francoskem«, iz katerega povzema naslednja odstavka:

»Čimbólj se je vlekla vojna, tem večkrat smo se vpraševali: Kaj utegne imeti od nje socializem, kaj francosko ljudstvo?« Nezaupanje v oficielna zatrevanja, da se vojuje le obrambna vojna, se je vgnezdilo... Koga slepe? To je bil glavni smisel besedij, ki so se vedno pogostejše čule na strankinih zborih. Odklonitev strankinega vodstva nasveta, da bi bila skupna internacionala pričela akcijo za mir, ni prav nič ugajala. Tolažba z bližnjim zmagovitim mirom je zanimala vedno manj. Sedaj se posvetujejo po vseh francoskih strankinih organizacijah o predlogu okrožja Haute Vienne, ki je izmed najmočnejših francoskih organizacij, ter zahteva, da naj francoska stranka spremeni svoje stališče, s katerim odklanja rekonstrukcijo internacionale.

Mogoče je, celo prav verjetno, da

se za predlog izreče večina stranke. Dvomljivo pa je še jako, jeli bo kljub temu narodni svet — direktno zastopstvo okrožij — tudi ukrenil v tem zmislu. Takemu ukrepu nasprotujejo različne moralno važne ovire.

Rdeča knjiga o nezvestobi Italije.

Zunanje ministrstvo objavlja obsežno rdečo knjigo z naslovom: »Diplomatični spisi obsegajoči razmere Avstrije nasproti Italiji od 20. julija 1914 do 23. maja 1915«.

Spisi obsegajo večinoma dele obvestil in odlokov zunanjega ministrstva rimskemu poslaniku in njegovih poročil na Dunaj. Pogajali sta se avstrijska in italijanska vlada prvotno o razlagi člena VII. trozvezne pogodbe, ki govori o pravicah do kompenzacij in o uporabi tega člena za vojno Avstrije proti Srbiji in proti Črnigori. Italijanska vlada je zahtevala, naj se, predno se zopet prične akcija proti Srbiji, dovolijo Italiji kompenzacije, in sicer iz lastne posesti, in da se naj odstopljeno ozemlje takoj izroči.

Razpravljali in pogajali so se na Dunaju, a istočasno so se vršili razgovori tudi med avstrijskim poslanikom v Rimu in med italijanskim zunanjim ministrom. Ko je že Italija 4. majnika izjavila, da je zveza razveljavljena, so še razpravljali, a pred vsem v Rimu. Ker je Avstrija svoje prvotne obljube povišala, delu italijanskih zahtev pa ni ugodila in tudi ni hotela takoj odstopiti ozemelj, je napovedala italijanska vlada 23. majnika vojno.

Zbirki so poleg že znanih glavnih potez pridjane tudi podrobnosti, iz katerih se s popolno jasnostjo razvidi slaba volja (mala fides) italijanske vlade ves čas pogajanj. Iz poročil poslanika barona pl. Macchio je razvidno med drugim, da je minister baron Sonnino tako kralja kakor

LISTEK.

Petstoletnica smrti reformatorja Ivana Husa.

Dne 6. julija je minilo petsto let, odkar je umrl na grmadi Čeh Jan Hus. Rojen je bil najbrže leta 1369. v Husinecu na Češkem in po svojem rojstvenem kraju si je tudi nadel ime Hus.

Hus je bil kmetiški sin. S 27 leti je postal profesor na vseučilišču in je bil obenem sloveč pridigar in spovednik kraljice. Čital je spise Angleža Wiclifa, ki je nastopal proti pošvetnosti cerkve in nekaterim njenim naukom, hoteč oživiti načela prvotnega kristjanstva. Hus se je navzel teh naukov in pridigal z vedno večjo odločnostjo in ognjevitostjo proti dotičnim uredbam papeštva in cerkve, proti nekristjanskemu krivoverstvu, proti običajem in zlasti proti odpustkom, ki po njegovem mnenju niso nič drugega nego težko obdavčenje neposestnih slojev. Prvi hujši spor je nastal na univerzi v

Pragi, ki je bila narodno organizirana in so imeli na njej Čehi samo en glas. Hus je namreč dosegel pri kralju, da so dobili Čehi na univerzi večino glasov. To je pa vznejevoljilo nemške dijake in profesorje, da so ustanovili v Lipskem svoje nemško vseučilišče leta 1409. Hus je potem postal rektor praške univerze. Ko je Hus prevel Wiclifove spise, so ga denuncirali pri praškem nadškofu Zbyнку pl. Hasenbergu, ki ga pa ni zaraditega preganjal. Do katastrofe je prišlo leta 1411., ko je Hus jel agitirati proti vojni. Papež Ivan XXIII., ki so mu dali ime »utelešen vrag«, je pozval krščanske narode na križarsko vojno zoper neapeljskega kralja, ker je podpiral protipapeža. Ko so prišli v Prago papeževi poslanci, da bi pobirali vojni davek — v obliki odpustkov — je nastopil proti temu početju Hus tako ognjevit, da je razburjeno ljudstvo odvzelo poslancem papeževó pismo, ga v sprevedu nosilo po mestu ter sežgalo, poslance pa zasmehovalo. V tem je prišel v Prago nov nadškof, kakor pravijo, analfabet, ki je sporočil papežu praške dogodke. Husa so prokleli in njegove nauke. Kralj ga ni mogel več ščititi. Hus je mo-

ral zapustiti Prago, bival je po čeških graščinah ter pridigal neustrašeno dalje ljudstvu.

Leta 1414. je sklical cesar Sigismund cerkveni zbor v Kostnico ob Bodenskem jezeru, ki je trajal tri leta, in je bil zbirališče kristjanskih mogočnejšev.

Zbor ni hotel končati samo spor med papeži, marveč je hotel odpraviti tudi krivoverstvo. Husa so povabili v Kostnico. Cesar Sigismund mu je dal spremno pismo. Učenjaki so se prepirali, ali se smatraj kraljevo pismo le kot potni list ali pa kot listino, ki jamči Husu svobodo in življenje. Zbor je bil vsekakor mnenja, da krivovercu ni treba izpolniti nikakršne obveznosti. Dne 3. novembra 1414 je prišel Hus v Kostnico. Zaslišal ga je poseben odbor ter ga nato pol leta zaprl v neko

večinoma tudi svoje ministrske tovariše o naših ponudbah in o položaju v deželi napačno poučil in da je generalni štab, kakor se zdi, podpiran po poročilih italijanskega vojaškega atašeeja na Dunaju, močno podcenjeval težkoče vojne proti Avstriji. Minister Martini je bil glavna opora vojne stranke.

Spisom iz leta 1914. in 1915. dostavljeni dodatek obsega spise iz leta 1909. in iz let 1911. in 1912., ki dokazujejo, da je avstrijski razlagi členu VII. prej pritrjevala tudi italijanska vlada in da ne drži sklicevanje na dogodke v tripolitanski vojni, pač pa bi se lahko Avstrija sklicevala na precedenčne slučaje ob takratnem postopanju Italije.

Žitne cene v Avstriji.

Državni zakonik in uradna »Wiener Zeitung« od torka prinašata naredbo, ki določa cene žita pri prevzetju.

Cene imajo veljati do žetve leta 1916. in znašajo: za pšenico ali ajdo 34 K, za rž 28 K, za ječmen za varjenje 28 K, za ječmen za krmo 26 K, za oves 26 K. Cene semenskega žita bo določila posebna naredba.

Če se bo pšenica prevzela pred 16. septembrom 1915, rž pred 16. avgustom 1915 in oves pred 1. oktobrom 1915, se bo dalo še posebno doklado, ki znaša za meterski stot:

1. pri pšenici v času do 31. julija 1915 4 K, v času do 15. avgusta 1915 3 K, do 31. avgusta 1915 2 K, do 15. septembra 1915 1 K;

2. pri rži v času do 31. julija 1915 2 K, do 15. avgusta 1915 1 K;

3. pri ovsu v času do 15. septembra 1915 1 K.

Cena se razume od nakladalne postaje. Naredba stopi takoj v veljavo. Z dokladami preko cene pri prevzetju se hoče spodbuditi kmetovalce k naglejši mlačvi.

Pri posvetovanju ravnokar objavljenih žitnih cen se je tudi zelo natanko preračunavalo cene moke, vendar pa se njihovih števil ne more še smatrati za končno veljavne. Vendar pa se javnost lahko pomiri, da se bo cena za konsum širokih ljudskih plasti posebno važnih, zlasti za izdelovanje kruha služečih vrst moke, znatno znižala. Proti morebitnim poizkusom prekoračenja teh cen, kar se je žal zadnji čas često dogajalo, se bo nastopilo z največjo strogostjo.

vlažno ječo. Dne 8. junija 1415 so ga pripeljali na zbor, da se tam zagovarja. Zagovarjal se je Hus s silno ognjevitostjo, misleč, da gre za resnico, dočim je bila obsodba že vnaprej izrečena s stališča interesov. Hus je odklanjal preklic svojih nauk. Obsodili so ga kot pravega in javnega krivoverca in zapeljivca ljudstva. Njegovi duhovni sodniki so strgali z njega duhovski obleko ter ga izročili potem posvetni pravičnosti.

Za krivoverce je bila določena smrt na grmadi. Obsodbo so izvršili takoj. Preden so ga usmrtili, so ga oblekli v nadškofovsko obleko, na škofovi kapi sta bila naslikana dva hudiča, kar pomeni nadškofa vseh krivovercev. Do 3000 oborožencev se je zbralo in v silni gneči so ga vedli na morišče. Njegov pepel so stresli v Reno.

Klerikalni zgodovinarji, zlasti Janssen, prištevajo krivdno socialne revolucije v 16. stoletju večinoma Ivanu Husu. Hus se je naslanjal na Wiclifove nauke, ki so bili naperjeni proti pokvarjenosti kristjanstva. Tedanje gibanje je imelo krinko dogmatskega krivoverstva in zlasti Husova agitacija je pripomogla, da je

Glede bodoče kakovosti moke je že sedaj gotovo, da se bo v nekaj tednih ustanovilo primešavanje nadomestnih mok in v promet pride samo nezmešana fina moka.

Na nakladalni postaji bodo tedaj znašale avstrijske cene s prikladami:

pri pšenici do 31. julija 38 K, do 15. avgusta 37 K, do 31. avgusta 36 K, do 15. septembra 35 K, od 16. septembra pa do nove žetve 1916 34 K. — (Ob začetku vojne je bila cena pšenici za meterski stot 26 do 28 K).

Pri rži do 31. avgusta 30 K, do 15. avgusta 29 K, od tedaj do prihodnje žetve 28 K; za ječmen se ne bo dovoljevalo doklad ali nagrad za pospešeno mlatev, pač pa bo 15. septembra padla cena ovsa za 1 K od 27 na 26 K.

Ogrska pšenica pa je dražja; v času od 22. do 31. julija bo cena 39 K 50 vin., do 10. avgusta 38 K 50 vin., do 21. avgusta 37 K 50 vin., po 21. avgustu 36 K 50 v.

Vojna ni nevarna kapitalistiškemu sistemu.

V Freiburgu i. Br. na Nemškem je imel profesor Liefmann — njegova stroka je nacionalna ekonomija — javno predavanje o vprašanju: »Ali nas dovede vojna bliže socializmu?« Gospod profesor je seveda zanikal to vprašanje. Zanikati ga je moral že zaradi tega, ker je mnenja, da bi bila vojna za Nemčijo izgubljena in bi bila vsaj gospodarska vojna pridobljena za nasprotnike, če bi triumfiral socializem. Utemeljil je svoje naziranje, da vojna ni prav nič pripravna za to, da bi omajala kapitalistiški gospodarski red, tako-le:

Z zblizanjem s socialistiško gospodarsko idejo se zmanjša delavska energija posameznega državljana. Po vojni pa potrebuje država za svoje potrebščine za vojsko in mornarico, za poplačanje dolgov prav mnogo denarja. Preskrba vojnih invalidov sama stane vsako leto 1000 milijonov. Čeprav si država zagotovi s poddržavljenjem tobaka, žganja itd., stalne dohodke, mora vendar pričakovati od posameznika kar največ davčnih prejemkov, da bodo zadoščali. Socialistiška država ne bi bila kos donašati enakih dohodkov, tudi zaradi tega ne, ker bi se v socialistiški državi ne delalo tako inten-

prišlo do velikanskega boja. Wiclifovi nauki ne bi bili imeli vpliva, če ne bi jih bil jel širiti Hus.

V srednjem veku je predstavljala cerkev kulturo in napredek. Cerkev je gospodovala v kulturnem življenju. Ko je pa jel naraščati nje posvetni vpliv, je pa jela padati nje moralistiška sila. Vnel se je v njej narodnostni prepir, volili so po več papežev in pojavilo se je več stvari, proti katerim so nastopali posamezni cerkveni dostojanstveniki. Nastala so mnenja, da ni umestno, če postane papež posvetni gospodar vseh narodov, duhovnik gospod vseh stanov in cerkev največja avtoriteta na svetu.

Za Čehe je imel v teh razmerah Husov nastop velik pomen. S Husom se je jel češki narod razvijati, Husovi nauki so se širili po Češkem in šele bitka na Beli gori leta 1620. je zadala češkim reformatorjem udarec.

Ivan Hus je imel pri svojem delu najplemenitejši namen, a moral je postati žrtev tedanjih cerkvenih in družabnih razmer. Kot krivoverec je zgorel na grmadi pred petsto leti.

zivo, kakor v kapitalistiških gospodarskih oblikah.

Zaplembi moke in žita, uvedbi krušne nakaznice, določitvi najvišjih cen, ki se je uvedlo od avgusta lani pa do sedaj, ne prisoja profesor kot socialistiškim simptomom, nikakršnega pomena. Te uvedbe niso niti socialistiške, marveč le komunističke in se ne tičejo glavnega načela socializma: Ureditev proizvodnje. Vrhutega se odpravijo po vojni. Sedanja vzajemna pomoč med posameznimi sloji prebivalstva se ne da ocenjevati v zmislu socializma. Po vojni najbrže ne bodo ljudje nič bolj altruistiški (dobrohotni do drugih), kakor so bili pred 31. julijem 1914. Boji med podjetniki in delavci, med konsumenti in pridelovalci nastanejo zopet ter se že pri uvedbi monopolov jasno pokažejo. Tudi politiška nasprotstva se bodo nadaljevala, zakaj politiške stranke ostanejo. Na podlagi vseh teh razmotrivanj pravi: Pričakovati ni, da bi človek spremenil po vojni svoje gospodarstvo. Drugo je itak razumljivo.

Prepirali se ne bomo z gospodom profesorjem, ali je socialistiško ali kapitalistiško gospodarstvo bolj produktivno. V tem oziru bo pa imel vsekakor prav, da vojna glede razrednih razmer kakor tudi glede sistema kapitalistiškega gospodarstva ne bo spremenila ničesar.

Pohvaljena Socialna demokracija.

V vojni doživljamo mnogo presenečenj. In večkrat si prav res nismo na jasnem, jeli smo zgrešili pravo pot nekoliko, ker nam prihajajo večkrat sumljive hvale od nasprotnikov, ki so bili od nekdanj hudi načelni nasprotniki socialne demokracije. Toda bojazen, da nismo več stari zavedni delavci, ni na mestu, čeprav nas hvalijo nasprotniki, ker takoj uvidimo, če le nekoliko premotrimo »spoznanje« naših nasprotnikov, kaj je njih pravi namen. Nedavno je na primer nemško-meščanski poslanec dr. Schreiner izjavil na zborovanju zaupnikov v Plznu: »S pohvalo moram naglašati, da tudi nemški socialni demokratje, ki so zopet našli svoje nemško srce, ne zaostajajo pri delu za blagor naše domovine. Tega jim nikdar ne pozabimo. In če napravimo v bodoče nove zakone, se bomo morali spomniti tudi teh razredov, ki z nami in enako z nami nemško mislijo in nemško čutijo«.

Če dr. Schreiner naenkrat misli, da je odkril nekaj novega, dokazuje seveda le, da so sam in njegovi strankarski tovariši v prejšnjih časih poznali preklicano slabo notranje bistvo socialne demokracije. Če bi bili dr. Schreiner in njegovi tovariši le nekoliko pobrskali po literaturi o socialnih problemih in socialistiški literaturi, bi bili lahko opazili že prej, da stranka, katere politika je intenzivno realna, s katero hoče socialno razredno stanje delavstva zblizati z narodno celoto, ne more biti protinarodna v svojem notranjem bistvu. To so resni nemški meščanski učenjaki kakor profesor Herkner že pred nekaj desetletji javno priznali, česar naših nemških nacionalcev doslej ni oviralo, da so se s tovarnarji združevali ter se bojevali najostreje proti socialnemu izboljšanju delavskih razmer, češ, da so socialni demokratje »protinarodni«. Ali bo vbodoče drugače ter ali se bodo teh razredov »spomnili«, ko bodo »delali nove zakone«, pa počakajmo. Le veselilo nas bo, če se nameravajo nemški nacionalci res nekaj naučiti. Toda, če se bodo hoteli razumeti s socialnimi demokrati, se mora to zgoditi temeljito.

Mezda in umrljivost otrok.

»Justice«, glasilo britske socialističke stranke, objavlja znamenite številke, ki pojasnjujejo, kako je odvisna umrljivost otrok od mezde družinskega očeta.

Po opazovanju v Johnstownu umrje pod enim letom 180:7 na 1000 otrok. V rodovinah, v katerih mož zasluži manj nego 521 dolarjev na leto, se dvigne umrljivost na 255:7 na 1000 otrok. Pri roditeljevem letnem zaslužku 1200 dolarjev se pa zniža umrljivost otrok na 83:3 na 1000.

Kričečo sliko nam podaja glede umrljivosti otrok v primeri z visokostjo mezde naslednja tabela:

Letni zaslužek v dolarjih	Umrlijivost na leto
521	255.7
625	157.6
625—899	122.1
900—1199	101.4
1200 in več	83.3

Enaka opazovanja so izvedli tudi v Parizu. V osmem okraju, v katerem stanujejo bogati ljudje, umrje med 98.000 prebivalci v prvem letu 33 otrok; v četrtem okraju pa, v katerem stanujejo siromašnejši sloji, jih umrje petkrat več; v čisto proletarskem 20. okraju umrje med 169.000 prebivalci v prvem letu 544 otrok, to je desetkrat več kakor v bogatem osmem okraju.

Ko je Jaures te številke leta 1912. omenjal v zbornici, je vzkliknil: »Smrt obiskuje zibelke bogatinov in siromakov, toda na enega otroka iz zibelke bogatinove odpade deset otrok iz zibelk siromakov«.

Špekulacija z žitom v starem veku.

Preskrbljevanje s krušnimi pridelki milijonskih držav je dandanes med najvažnejšimi problemi vojne. Zanimivo je torej, kako so ravnali v tem pogledu v starodavnih dobah ob vojni in v mirnem času. Pogled v tiste čase nam ne nudi razveseljive slike, pač pa nam priča o senčnih straneh tako slavljene tedanje kulture. Prevažanje je povzročalo velike stroške in težkoče, zaradi tega se je zasebna in mednarodna trgovina z žitom, enaka naši moderni, navadno le slabo obnesla, kadar je nastala lakota.

Trgovina z žitom je bila v starem veku, kakor pravi G. Ferrezo v neki svoji kritički študiji »špekulacija na kraje in pokrajine«, v katerih je bila lakota; tedaj ni bila trgovina, kakor danes, trajni pomoček za preskrbovanje dežel vobče z žitom in kolikor mogoče po enakih cenah. Demostenes že pripoveduje v nekem svojem govoru o čudnem trustu trgovcev, ki je špekuliral z lakotjo v posameznih deželah ob Sredozemskem morju tako, da je dovažal žito iz onih dežel, v katerih je bilo ceneje, v dežele, v katerih je bila lakota in je bilo žito drago, ter se okoriščal z velikim dobičkom. Enako pravi tudi Ksenofont izrečno, da žitni trgovci izrabljajo lakoto za svoje dobičke.

Nekatere države so uvedle zaradi tega posebne prisilne naredbe. Tako so morale na primer atenske ladje ali ladje, ki so bile najete z atenskim denarjem, ki so izvažale žito iz bogatih dežel ob Črnem morju, plačati ob povratku del vožnje v žitu, če ne, so bile strogo kaznovane. Iz Demostenovega govora proti Formiju se razvidi celo, da je smel biti kapitan ladje, ki je trgovala med Atenami in krimskimi grškimi naselbinami z ži-

tom, kaznovan s smrtjo, če je žito, ki ga je imel na ladji oddal v drugem pristanišču, ne pa v Atenah.

Pomanjkanje žita je pa tudi imelo še drugo znamenito posledico. V starem veku je bilo težavno preskrbovati mesto s 100.000 prebivalci s krušnimi pridelki. Iz tega vzroka je tudi razumljivo, zakaj so bila mesta v starem veku le majhna; to je tudi vzrok, da ne smemo verovati vestem, ki pripovedujejo o velikanskih starodavnih mestih. Iz tega je dalje razvidno, da je postalo v krajih in deželah, ki so obogatele s trgovino in industrijo kakor Atika, ali Italija, ki je obogatele s skopuštvo in uvozom kapitala, in kjer se je prebivalstvo lahko priseljevalo z dežele v glavno mesto, postalo preskrbovanje z žitom silno težavno ter da je zaradi tega postalo to važno vprašanje politike. Znano je že vsa stoletja, kako je rimsko ljudstvo kričalo po ulicah »panem et circenses«, kruha in iger, in za časa cesarjev je bil cesarski prestol večkrat odvisen od posesti Egipta, ki je zakladal rimsko cesarstvo z žitom. Tako je ta trgovina v starem veku, ko se je razvila v žitno špekulacijo, v marsikaterem oziru igrala odločilno političko ulogo.

Svetovna vojna.

Italijani še vedno sanjajo in upajo. V Trst bi radi prišli. Pulj je jako znamenito pristanišče. Na morju je nevarno, na suhem so pa hribi in skalovje. Svoje brodovje so baje zapeljali Italijani v Egejsko morje, na suhem, ob soški fronti pa zastavljajo vse sile, da bi prodrli bojno črto. V dosedanjih ofenzivah so imeli Italijani ob soški fronti po mnenju ženevske »Tribune« okoli 80.000 mož izgub.

Kmalu bo že dva meseca, odkar je Italija napovedala vojno, toda uspeha le ni in ni. Italijanski »Corriere della Sera« zopet milo toži, ker Italijani na Krasu ne pridejo naprej. Izvaja: Ne vemo, kako da je organiziral sovražnik svojo obrambo in svoj odpor na Krasu. Zdaj vemo, da je strašen. Kras nudi na tisoče prilik ugodni obrambi, ki jih je sovražnik izredno spretno izkoristil. Vselej, kadar se vzame kak sovražni strelski jarek, naletimo za njim na novo, dobro pripravljeno postojanko, da moramo pričeti iznova napadati. Naši vojaki sicer prodirajo, a vsako napredovanje 100 do 200 metrov zahteva ljut boj. Sovražni protinapadi sledijo povrsti. V alpskem ozemlju sovražnik živahno deluje, vsled česar se sluti, da nameravajo Avstrijci prodirati. Avstrijci poizkušajo z vztrajnimi protisunki uničiti sovražna približevalna dela. Napadajo redno krila in poizkušajo naše čete obiti.

Zasebna poročila iz Italije pravijo, da vlada tam precejšnja pobitost zaradi nepovoljnih uspehov.

Prav kmalu, kakor napovedujejo vojaški krogi, začne tudi avstrijska vojska z ofenzivo proti Italiji.

Iz Rima se poroča: Po avstrijskem brodovju provzročena škoda ob italijanski obali je mnogo večja, kot se je prvotno poročalo. »Italia« ceni škodo na nad 220 milijonov lir. Čuje se, da so avstrijske krogle popolnoma uničile več bogato napolnjenih arzenalov in ladjedelnic.

O podrobnostih nam ni mogoče poročati, ker so takorekoč nepretrgano borenje, sedaj naskoki, sedaj topniški boj na celi črti od Švice ob tirolski in koroški meji pa po Goriškem doli do izliva Soče. Bojna črta ostane takorekoč vedno ista.

Velikanska ofenziva na severnem bojišču je nekoliko odnehala, ker treba priprav za nadaljne boje in zlasti poskrbeti za to, da je zasedena dežela primerno or-

ganizirana in pripravljena eventualno tudi za obrambo proti ruski ofenzivi, če je še sploh mogoča.

Poročila iz poročevalskega stana pravijo med drugim: Po velikih dogodkih zadnjih tednov, nas sedaj nekaj dni trajajoči prestanek v operacijah ne sme presenetiti. Na ruskem operacijskem bojišču je sovražniku pri njegovi protiofenzivi zmanjkalo sape, kar je po težkih njegovih porazih razumljivo. Rusko vodstvo ima navado, da prav po uničevalnih porazih z ostanki svojih moči organizira »presemetljiv« odpor, ki je preračunjen na to, da spravi javnost v zmoto in povzroči napačna sklepanja. Brez dvoma je, da je naše vodstvo prav precenilo zadnji ruski napor; če se je naše vodstvo za sedaj zadovoljilo s tem, da je ohranilo zavojevane pozicije, so bili za to merodajni ne le operativni, ampak tudi administrativni nagibi, namreč potreba, da se uredi aparat za fronto, ki preskrbuje armado z vsemi njenimi potrebščinami. Pri zasledovanju Rusov so naše armade prišle z zapadnimi krili 50, z izhodnimi krili pa 100 kilometrov daleč v sovražnikovo deželo. Nobe- na železnica jih ne veže z ozadjem. Vojaške železnice se morajo zdaj šele graditi. Tudi sicer je za fronto 4. in 11. armade dovolj dela, saj je namen, zavojevane pokrajine tako urediti, da ostanejo trajno v rokah zmagovalcev.

Omenjeni z močnimi silami severno od Krasnika proti našim prodirajočim četam izvedeni ruski protinapad ni opravičil ruskih pričakovanj. Naše čete so se le nekoliko umaknile in tako zravnale bojno črto. Če bodo sedaj, ko ruski napadi ponehavajo, napravili nov prodiralni poizkus, ali če se jim kljub močnim rezervam ne bo posrečilo izvesti močnih protisunkov, se bo kmalu pokazalo. Vsekakor so avstrijske čete svojo namero, da drže višine pri Krasniku kot kritje dosedanjih pridobitev, mogle rešiti tako, da nadaljni razvoj akcije kljub velikim ruskim silam ne more biti dvomljiv.

O obrambi ruskega vojnega vodstva poročajo sedaj Lyonski listi, da je zadnje rusko ofenzivo med Vislo in Bugom sklenil vojni svet, ki se je nedavno vršil. Navzoč je bil sam car in je zahteval, da se Rusi branijo do skrajnosti. Čete ob Dnjestru naj zaenkrat ostanejo na svojem mestu, da varujejo Besarabijo. Med Krasnikom in Lublinom mora priti odločilen udarec. Če izgubi ruska armada, potem se mora držati trdnjavsko črto Varšava-Brest Litovsk-Kovno.

Ta črta pride sedaj že v poštev, ker Rusi niso mogli braniti črte ob Dnjestru. Vprašanje je pa tudi, jeli jo bodo mogli braniti ali ne, zakaj Rusi sicer delajo priprave, kakor da hočejo odločno braniti sedanjo bojno črto, ker bi inace izgubili važno železniško križišče med Lublinom in Ivangorodom. To potrjuje tudi poročilo iz Curiha, ki pravi:

Nevtralni »Tagesanzeiger« poroča iz izhodne fronte: Splošen položaj na gališko-poljskem bojišču še ni odločen, toda ugoden izid za zavezniške armade je gotov. Rusi so menda poslali 300.000 mož rezerve v ta brezupen boj. Poročila iz ruskih virov preko Pariza jasno kažejo, da pripravljajo francosko in rusko javnost na obleganje Varšave in Ivangoroda.

Hindenburgova armada v severni Poljski operira le v manjšem obsegu, ker sedaj ni lahko mogoče izvesti večje operacije. Ob Visli je krepak pas trdnjav. Ruske in avstrijske ter nemške čete v južno izhodni Poljski (med Vislo in Bugom) pa imajo z južne strani bolj odprto pot, dasi meji na močvirnata tla. Vsekakor se bodo vršile v srednji Poljski še važne bitke.

Po raznih vesteh, ki jih pošiljajo v svet poročevalci četverozevnih držav, pravijo, da se pripravljajo Srbi na novo ofenzivo proti Avstriji. Zadnje dni so se pojavili dvakrat na Ogrskem srbski zrakoplovc.

Zadnji čas pa razvijajo Črnogorci ob hercegovinski meji živahnejše, a popolnoma brezuspešno delovanje. Približno dva črnogorska bataljona sta nedavno po daljšem obstreljevanju s težko artiljerijo zopet napadla naše obmejne postojanke izhodno od Avtovca. Bila sta odbita. Nek naš letalec je istočasno uspešno metal bombe v črnogorski tabor. Bolj južno od tam je vdrl sovražni bataljon čez mejo. Toda ta je bil vržen na črnogorsko ozemlje. Izhodno od Trebinja je sovražnik po neuspehih minulega tedna zaman poskušal, da bi z ognjem težke artiljerije dosegel uspehe.

Na francoskem bojišču se vrše običajni boji, ki so bili zadnje dni precej uspešni za Nemce. Vsa posvetovanja in odstavljanja generalov ne morejo pomagati prodreti obrambne nemške črte.

Zadnja uradna poročila nemška pravijo:

Dne 10. julija 1915. Pri Bandesapt so se izjalovili 3 francoski napadi v našem artiljerijskem ognju.

Severozahodno od Beau Sejourja je bil z naskokom vzeti nek sprednji francoski jarek.

V gozdu Pretre smo z napadom zboljšali svoje nove postojanke.

Od 4. julija je bilo v bojih med Mozo in Mozelo ujetih 1798 Francozov in zaplenjeni trije topovi, 12 strojnih pušk in 18 metalcev min.

11. julija. Obnovljeni poskus Angležev, da bi se polastili severno od Yperna naših postojank, se je izjalovil z izdatnimi izgubami za sovražnika.

Zadnje dni je bilo vsled francoskega ognja med prebivalci v Livieniu 40 žrtev, 10 med njimi je mrtvih.

Med Ailly in Apremontu brezuspešni francoski napadi z fočnimi granatami.

V gozdu Pretre se je z močnimi izgubami za sovražnika zlomil z ljutim artiljerijskim ognjem pripravljeni napad.

Napad na nemško postojanko izhodno in južnoizhodno od Sondernacha (južnozahodno od Münstra) je bil odbit.

Dne 13. julija. Francoski napad z ročnimi granatami pri sladkorni tvornici pri Souchezu je bil odbit. V zvezi z naskokom na pokopališče se je naša postojanka v širini 600 metrov potisnila pred pokopališče. Tudi Cabareth Rouge, ki leži ob cesti v Arras, je bil vzeti. Število ujetnikov se je povišalo na 3 častnike in 215 mož. Razne priprave za sovražne protinapade smo obstreljevali in s tem smo preprečili njih izpeljavo.

Med Mozo in Mozelo je razvil sovražnik živahno artiljerijsko delovanje.

V gozdu Pretre so se zrušili pred našimi vrstami štiri sovražni napadi, z velikimi izgubami za sovražnika.

Večji uspeh so dosegli Nemci po poročilu z dne 14. t. m.: V Argonih so napadli francosko bojno črto in jo zavzeli v dolžini 1000 metrov. Tudi pri višini La fille Morte so ujeli 2581 Francozov, med njimi 51 častnikov. Zajeli so tudi do 400 ranjencev, dva gorska topa, dva brzostrelna topova in šest strojnih pušk ter mnogo vojnih potrebščin.

Na turških bojiščih je postalo borenje zopet nekoliko živahnejše.

Turško uradno poročilo z dne 10. t. m. pravi: Na kavkaški bojni črti je poizkušal dne 8. julija na desnem krilu blizu

meje neki sovražni kavalerijski polk napasti neki naš oddelek, ki je vzel in zasedel neko vladajočo višino. Sovražnika smo odbili nazaj in smo mu zadali težke izgube. Na dardanelški bojni črti pri Arburnu in pri Sedil-Bahru se ni nič zgodilo. Anatolske baterije so uspešno obstreljevale sovražni tabor pri Tabekurnu v okolici Sedil-Bahra in neko korakajočo pehotno četo. Popoldne je izbruhnil v okolici Takeburna požar. Od časa do časa so se čule tudi eksplozije.

Posebni poročevalec »Journala« opisuje, kako so izkrcavali prvi ekspedicijski zbor 25. aprila. Prostovoljno se je ponudilo 600 Angležev, da se prvi izkrcajo in da krijejo in omogočijo izkrcaje. Niti eden teh 600 Angležev ni ostal živ. Tudi zdaj, poročča poročevalec, pade ob vsakem izkrcaju večji del čet, ker se nahaja kraj, kjer izkrcajejo čete, pred turškim ognjem.

Nejasnost glede akcije pred Dardanelami postaja večja, zaradi tega tudi ni nade, da bi se načrt četverozeve kmalu uresničil, če se sploh uresniči. Porazi, ki so jih doživeli združeni Angleži in Francozi pred Dardanelami, zlasti pred utrjenimi pozicijami Turkov na Galipoliju, so povzročili nesoglasja med angleškimi in francoskimi častniki. Francoski častniki so mnenja, da naj se podjetje nadaljuje šele tedaj, ko bo dovolj močnih čet na razpolago. Pred par dnevi so dospele na Tenedos in Lemnos nove čete. Turški in nemški letalci vznemirjajo ta oporišča zaveznikov. Tudi nemški podmorski čolniki, ki so se pojavili pred Dardanelami, tvorijo za Angleže in Francoze vzrok vznemirjenja.

Glede udeležbe Italije na dardanelških bojih se ne ve ne na Tenedosu ne na Lemnosu ničesar. Misli se pa, da je Italija v položaju, da se zamore udeležiti teh bojev. Mnenje na Grškem je splošno proti Italiji, vsi poskusi, pomiriti razburjeno časpisje, so ostali brezuspešni. S posebnim zanimanjem se pričakuje udarca, ki ga bo zadala avstro-ogrška armada Italijanom.

Razentega so Turki poslali večji oddelek vojaštva tudi pred angleško pristanišče in trdnjavo Aden v južni Arabiji, ob prelivu, ki veže Rdeče in Indijsko morje.

POZOR ČLANOM IN FUNKCIONARJEM UNIJE!

Vodstvo Unije opozarja vse funkcionarje skupin in vplačevalnic, da se oprostite od prispevka za čas doslužene vojaške službe **ne potrjuje z vlepljenjem prostih znamk, marveč se potrjuje pismeno v članski knjižici (članski legitimaciji) pri centrali v Turnu; v ta namen se morajo legitimacije ali članske knjižice navedši obenem datum vpoklica in konca vojaške službe pošiljati centrali v Turnu.**

Vlepljanje prostih znamk za ta čas oprostive od prispevkov torej ni dopustno pri skupinah in vplačevalnicah.

Unijsko vodstvo.

Domači pregled.

Avstrijska Rdeča knjiga pojasnjuje, kako je prišlo med Avstrijo in Italijo do vojne. Vsebuje med drugim zanimivost, da je Italija že pred izbruhom vojne s Srbijo vse storila, da varuje Črnogoro. Res je Avstrija izjavila, da ne namerava nobene napada na Lovčen. Med tem ko je monarhija svojo obljubo, da Lovčena ne vzame — to bi se bilo o nekem času jako lahko zgodilo brez velikih izgub — držala, je Italija izrabila to obljubo, da škodi Avstriji: kajti že dolgo pred prelomom

pogodbe je Italija pošiljala velike množine municije v Črnogoro, da bi z Lovčena podpirala obstreljevanje Kotora.

Audijenca. Cesar je sprejel 13. t. m. dopoldne ob tričetrt na 10. ministrskega predsednika grofa Stürgkha v Schönbrunnu v daljši posebni audijenci.

Dvorni svetnik Fran Levec je bil izvoljen dne 4. julija na javni seji občinskega sveta ljubljanskega častnim meščanom Ljubljane. Franc Levec je bil jako delaven mož. Rojen je bil na Ježici pri Ljubljani 4. julija 1846. Postal je profesor in potem okrajni in končno deželni šolski nadzornik na Kranjskem. Stekel si je jako mnogo zaslug kot vzgojitelj, jezikoslovec in književnik sploh. Blagemu možu želimo še mnogo srečnih dni.

Zaplenjena drva zaradi navijanja cen. Predvčerajšnjem je mestno tržno nadzorstvo zaplenilo na »Jeku« (Trnovskem pristanu) okoli 27 m³ buk. drv, ker jih je prodajalec prodajal seženj po 40 kron. Včeraj in danes je zopet c. kr. policija zaplenila par vozov drv radi navijanja cen. Cene, ki presegajo 15 kron za 1 m³ v Ljubljano na dom postavljenih drv, so pretirane. Kdor torej ponuja drva za 1 seženj dražje kot po 28 kron, se pregreši zoper zakon z dne 1. avgusta 1914. Kupci drv naj v takih slučajih nemudoma obveste tržno ali policijsko oblast, da se more oddati krivca zasluženi kazni.

Podružnica mestne vojne prodajalne pri Sv. Jakobu. Na Starem trgu št. 36 je mestni magistrat ljubljanski otvoril novo podružnico mestne vojne prodajalne. Prodajal se bo mestni vojni kruh, fižol, ješprenček, jajca in morda še druga živila. Prodajalna je odprta od pol 7. do 11. ure dopoldne in od 3. popoldne do 7. zvečer.

Na koleri so umrli minuli teden v Ljubljani štiri vojaki in sicer dne 4. julija 26letni pehotni poddesetnik Peter Žabek recte Szombek iz Galicije, 5. julija 29letni brambovec pešec Alojzij Maulo iz ljutomerske okolice, 7. julija 20letni brambovec pešec Karol Eigner iz Linške okolice in 28letni topničar Henrik Primerhoser iz Linca.

Bodimo pošteni! Nekateri ljudje imajo navado, da namigavajo, kako izdajsko je slovensko ljudstvo ter kako ga je treba negovati in vzgajati, da ne zarogovili proti svoji domovini. S takim sumničanjem se jemlje ugled našemu prebivalstvu in prav odkritosrčno priznavamo, da nas silno boli, kadar slišimo o takih argumentacijah.

Čigava sta otroka? V Ljubljani sta bila predvčerajšnjim prijeta dva otroka, ki sta blodila kakor izgubljenčka po mestu. Deklica je okoli šest let stara, temnih las in zagorelega obraza, oblečena bolj revno in obuta. Govori popolnoma dobro slovensko in pravi, da je Marička. Deček, baje Francelj, je pa okoli tri leta star, zelo zarjavelega obraza in bos. Deklica pravi, da so živeli preje z materjo v Trstu, pred enim mesecem so se pa preselili v Zatično, odkoder je mati oba otroka pustila iti v Ljubljano. Oblast je oba otroka izročila začasno sestri Tomčevi v Bohoričevi ulici št. 29. Iz vseh dekličinih odgovorov je sklepati, da sta otroka poučena, kako imata govoriti, kajti punče pravi, da je pozabilo, kako se piše mati in ona sama. Tudi o Trstu ničesar ne ve, niti da je tam morje. Kdor bi vedel o navedenih otrocih kake podatke, se prosi, da jih sporoči mestnemu magistratu ali pa c. kr. policijskemu ravnateljstvu.

Zdravnica v Ljubljani. V Ljubljani se je nastanila zdravnica gospa Eleonora dr. Groyerjeva-Jenka, hči pokojnega dr. Ljudovita Jenka, ki je bil sloveč očesni

zdravnik ter znan po vsem Slovenskem. Glej tudi inserat.

Sladkorna centrala. Ustanovna seja sladkorne centrale je bila te dni in je bil za predsednika izvoljen član gosposke zbornice Henrik Janota.

Poslanec Steinwender piše v »Graški Tagespošti«, da stane v Nemčiji 100 kilogramov neočiščenega sladkorja 23·50 mark, to je 26·65 K; pri nas bo stal 33 K, torej 6·35 K več. Dalje bo stalo v Nemčiji 100 kg očiščenega sladkorja 30·90 mark, to je 36·32 K, za Avstrijo je pa določena cena na 50·50 K, torej za 14·18 K več.

Odgoditev vpoklica na Ogrskem. Ogrski brzojavni urad poroča: Vpoklic na Ogrskem pri ponovnem prebiranju potrjenih črnovojnikov letnikov 1878 do 1890, kakor tudi letnikov 1892 do 1894 je preložen od 15. julija na 15. avgust 1915.

Letina na Ogrskem. Poljedelsko ministrstvo je izdalo posebno poročilo, v katerem pravi, da bodo imeli na Ogrskem razmeroma dobro letino v letu 1915. Če primerjamo torej letine zadnjih štirih let z letošnjim, kakor jo pričakujemo, dobimo naslednjo tabelo. Pridelek znaša torej za leto

	1915	1914	1913	1912	1911
milijonov meterskih centov					
pšenice	46·0	28·6	41·1	47·1	47·1
rži	12·9	10·7	13·2	13·7	12·7
ječm.	13·55	14·21	17·3	15·2	15·8
ovsa	12·46	12·56	14·4	11·1	13·0

Obdelali so pa letos nad milijon hektarov več zemlje kakor prejšnja leta. Pa tudi

turšica in krompir kažeta jako dobro, ki ju bodo letos pridelali mnogo več.

Nemešana moka na Ogrskem. Uradni list razveljavlja določbe glede prodajanja mešane moke. Odslej se sme tam prodajati nemešana pšenična in ržena moka.

Svetovni pregled.

1600 km dolga fronta. »Nowa Reforma« piše: Fronta Šavli-Zaleščiki je dolga 1600 km; če računamo po dva vojaka na meter, bi bilo za obrambo te črte potrebnih 3.200.000 mož. Če se potisne Ruse iz Poljske, bi bila fronta komaj 400 km dolga, tako da bi se lahko obilo čet porabilo na drugih bojiščih.

Osrednji evropski državi posedujeta 141.000 štirijaških kilometrov sovražne zemlje. »Moldawa« v Bukareštu objavlja članek, ki izvaja, da statistika matematično natančno kaže, komu se nagiba zmaga. Po 11 mesečnem nad vse krvavem borenju sta zasedli osrednji evropski državi osemkrat večje ozemlje, kakor Rusi v Galiciji. Priborili sta 141.000 štirijaških kilometrov, sporazum štirih pa približno 12.000 štirijaških kilometrov. Francozi so v Alzaciji zasedli približno 1000 štirijaških kilometrov, Nemci v Belgiji 28.300 štirijaških kilometrov, le 700 štirijaških kilometrov v Belgiji ima še sporazum zasedenih. V Franciji je zasedenih 25.000 štirijaških kilometrov.

Nezadovoljnost z Italijo se vedno bolj zbuja pri balkanskih državah; a tudi

Rusija in Italija si nista posebni prijatelji. Interesi, interesi so si nasprotni!

Italijanske težave v Tripolitani. Od kar so Italijani pričeli vojno z Avstro-Ogrsko, se je jela tudi agresivnost libijskih mohamedancev. Pomisliti je treba, koliko žrtev je stala ta kolonija v severni Afriki Italijane, a se še prej niso mogli udomačiti, sedaj so se pa morali umakniti popolnoma v obrežne kraje. Menjali so poveljnike, pošiljajo tja vojaštvo, vendar pa ni gotovo, če bodo mogli obdržati to kolonijo ali ne.

Sestanek balkanskih kraljev. Kakor poročajo se sestanejo bulgarski, rumunski in grški kralji v Atenah. Sestanka se udeležijo tudi dotični zunanji ministri.

Lloyd Georges proti rudarjem v Južnem Valesu. Minister za municijo (to je najnovejše angleško ministrstvo) je naznanil, da izide čimprej naredba, po kateri se bo smatrala vsakršna stavka v Južnem Valesu za prestopak zakona. Kakor pa poroča »Morningpost« so imeli rudarski zastopniki, 300 po številu, ki so zastopali 156.493 rudarjev, to je 65 odstotkov vseh rudarjev, shod in so sklenili, da ostanejo neomajno pri svojih zahtevah. Sklep je silno razburil angleško javnost.

Amerika ne dobavi ničesar brez denarja. Velike tovore vojnega materiala, namenjene Rusiji, so tvorničarji ustavili, ker niso dobili plačila v gotovem denarju.

Tudi car ukazal moliti. »Rječ« poroča: Sveti sinod je na carjev ukaz zapovedal, naj se prirejajo v ruski državi prošnje molitve in procesije, da se izprosi božja pomoč v težavnem položaju.

Zborovanje kulturnih društev. V Lausanne v Švici zborujejo zastopniki kulturnih društev iz vojujočih in nevtralnih držav ter hočejo ustanoviti stalno mednarodno komisijo v varstvo ogroženih človeških interesov. Štirideset zvez iz različnih dežel je prijavilo svoj pristop. Komisija je sklenila resolucijo, v kateri pozivlje vsa kulturna društva na zopetni skupni boj proti nevarnostim, ki ogrožajo našo kulturno dedščino kakor tudi k solidarnemu delu za napredek in kulturo. Nato so razpravljali o nevarnosti aneksije katerekoli dežele proti volji nje prebivalstva. Izrekli so se proti temu, da bi si Nemčija prisvojila Belgijo, slovansko Dalmacijo Italija, turško Malo Azijo Rusija in Perzijo katerakoli evropska velesila. Komisija se je izrekla proti nadaljni vojni ter priporočala izboljšanje usode ujetnikov. Končno je sklenila komisija ugovor proti krutemu ravnanju ruske vlade z židovskim prebivalstvom v Rusiji.

V italijanskem glavnem stanu. Neki sotrudnik lista »Giornale d' Italia«, ki je nedavno obiskal italijanskega vrhovnega poveljnika, opisuje sledeče italijanski glavni stan: Nastanjen je v stari palači iz 16. stoletja. Okna so obrnjena proti nekemu parku in proti umetnemu bazarju, kjer plava nekaj rac. Lesena ograja, pred katero koraka straža, brani vstop nepoklicanim. V palači je popolnoma tiho, do 50 častnikov dela nad zemljevidi in piše. 17 ur na dan delajo ti častniki neprestano, ki tvorijo možgane armade. Cadorna stanuje s svojim adlatom generalom Porro v dveh priprostih, a čednih sobah. Delati prične že ob šestih zjutraj. Dopoldne se pripelje avto, oba generalisima se podasta na take točke bojne črte, ki si jih morata ogledati. Nepoznana se pripeljeta in opazujeta z daljnogledi boj. »Boljše pol ure osebno opazovati, kakor pol ure proučavati zemljevide,« je nedavno rekel načelnik generalnega štaba nekemu častniku, ki je, ko ju je pozdravil, prosil, naj si zbere varnejši prostor, ker ga sicer Av-

Eleonora dr. Groyerjeva-Jenko

praktična zdravnica

ordinira od 9. do 11. ure dopoldne

Miklošičeva cesta števil. 6/II.

(Ljudska posojilnica nasproti hotela Union.)

Otvoritev trgovine 1. julija 1915

Splošni zavod za uniformiranje

BACK & FEHL

LJUBLJANA, Stari trg št. 8, ob cestni železnici.

Izdelovanje žčukovosivih in poljskosivih (zelenih) uniform, platnenih in ovčjevolnenih.

Zaloga vseh opremnih vrst in kap.

Centrala: Dunaj IX/1. Podružnice: Trst, Krakov, Černovica.

strijci kmalu zapazijo. Po takih izletih, ki jih večkrat na dan napravi, prične Cadorna zopet delati. Njega in štaba ne sme nihče motiti. Vstopiti smejo le osebe s posebno važnimi poročili. Proti večeru se zbirajo poročila iz vseh točk, razdele se nova navodila četam. Generalisimus se poda nato v jedilnico, kjer je skupno ž njimi. Obed je skromen, sledi mu dvourni razgovor. Včasih pride v ta krog tudi kralj. Točno ob desetih gre vse spat in pogase vse luči.

Boji v južni Afriki končani. »Information« piše: Žaloigra v Nemški jugozahodni Afriki je končana. Skoro eno leto odrezana od domovine se je mala nemška garnizija, ki je bila vsled številnih bojev že itak decimirana, končno morala vdati angleškemu Afričanom. Nemška jugozahodna Afrika, ki je večja kot poldruga nemška država, je s tem osvojena in bo šele po miru zopet oproščena. Najbrže bodo sedaj južnoafriške čete poslali v Evropo. Vrhovni poveljnik na angleški strani je bil Louis Botha, nekdanji višji general transvalske armade.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Robida Ivan splošno zdravljenje	11—12	2—3	Dalmat. ul. št. 3, prtilič.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4, prtiličje
Dr. B. Ipavc	10.—12. dop.		Mestni trg.
Dr. Kraigher Alojzij	1.—3. pop.		Poljanska cesta 18/I.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne.

S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

UČITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.
registрована zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Najboljši nakup vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala je v **zalogi lastne tovarne PETER KOZINA & K^o.** Ljubljana, na Bregu št. 20 (Cojzova hiša).

: **Garantirana kakovost.** :

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V ZAGORJU OB SAVI.

Pisarna: V poslopju Občnega konsumnega društva I. nadstropje. — Uradne ure so od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Z a čl a n e :
Dr. Tomo Zarnik v Zagorju.	od 9. do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše St. Lambert in Kolovrat
Dr. Ivan Premrov, Gradec pri Litiji	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvzemši člane iz predilnice
Dr. Karol Wisinger, v predilnici v Gradcu pri Litiji	od 8. do 9. ure	Za člane iz predilnice v Gradcu pri Litiji
Dr. Rudolf Repič, Št. Vid pri Zatični	od 9. do 11. ure	V sodnem okraju Višnjagora

Člani iz občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika. Člani iz predilnice se izkažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pritožbami se je obračati na načelnika blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

priporoča svojo bogato zalogo

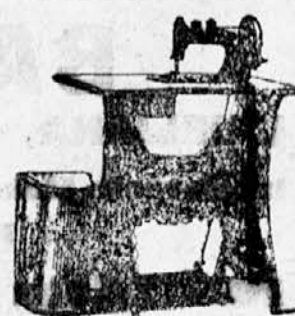

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastoni in franke.

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

ta je prijatelj naš pravi,
Ki nas krepi,
Da smo čvrsti in zdravi?

Želodčni liker „FLORIAN“ ne slabi in ne omami, ampak daje moč in veselje do dela!

Varujte se
ponaredb!

Pristni „FLORIAN“ se dobi edino od Rastlinske destilacije „FLORIAN“ v Ljubljani.

Postavno varovano.